

USLUŽNE DJELATNOSTI U OŽUJKU 2023.

Promet od uslužnih djelatnosti u ožujku 2023. porastao je i na godišnjoj¹⁾ i na mjesečnoj²⁾ razini.

Ukupan sezonski i kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u ožujku 2023. porastao za 0,9% u odnosu na veljaču 2023.

Najveći porast prometa ostvaren je u sljedećim djelatnostima: Informacijske uslužne djelatnosti (za 14,7%), Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti (za 14,1%) te Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikla (za 7,7%).

Najveći pad prometa imale su sljedeće djelatnosti: Vodeni prijevoz (za 20,6%), Emitiranje programa (za 4,4%) te Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa (za 3,9%).

Ukupan kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u ožujku 2023. porastao za 29,6% u odnosu na ožujak 2022.

Najveći porast prometa ostvaren je u sljedećim djelatnostima: Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperator) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima (za 63,8%), Smještaj (za 44,4%) te Vodeni prijevoz (za 44,3%).

Promet je pao samo u tri uslužne djelatnosti: Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih (za 8,0%), Emitiranje programa (za 3,9%) te Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu (za 3,1%).

Promatrajući prva tri mjeseca, kalendarski prilagođen promet uslužnih djelatnosti porastao je za 31,3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

1) Podaci koji se uspoređuju s podacima od istog mjeseca prethodne godine (tzv. kalendarski prilagođeni podaci)

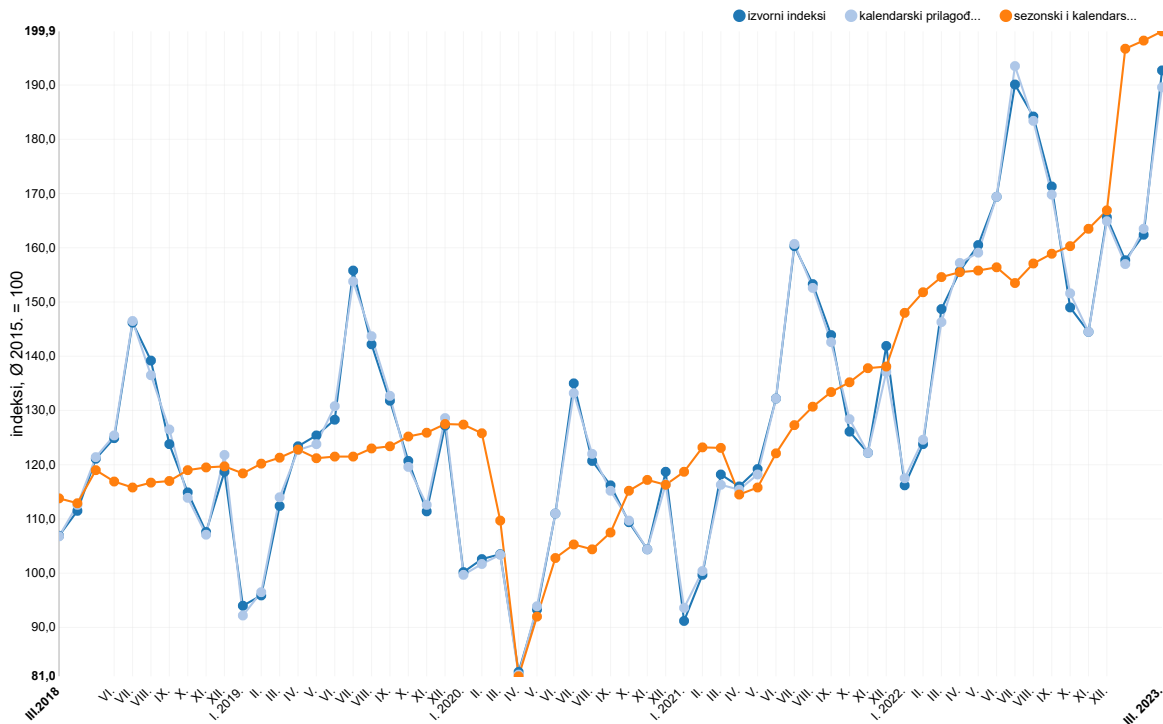
2) Podaci koji se uspoređuju s podacima od prethodnog mjeseca (tzv. sezonski i kalendarski prilagođeni podaci)

1. INDEKSI PROMETA PO PRETEŽNIM DJELATNOSTIMA POSLOVNIH SUBJEKATA

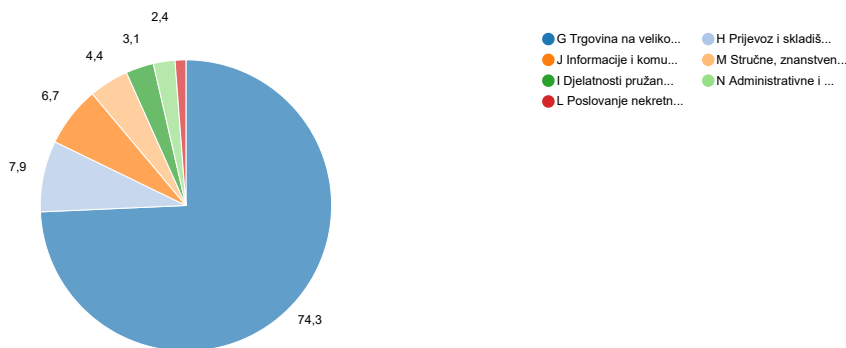
Šifra djelatnosti NKD-a 2007.	III. 2023. II. 2023.	III. 2023. III. 2022.	I. – III. 2023. I. – III. 2022.	III. 2023. Ø 2015.		
	sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾	kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾		izvorni, neprilagođeni indeksi ¹⁾	sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾	kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾
(G - N) Ukupno usluge	100,9	129,6	131,3	192,7	199,9	189,6
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	99,3	108,5	110,5	176,4	169,2	173,0
G 45 Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikla	107,7	132,2	128,8	243,0	220,5	235,9
G 46 Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	99,2	105,6	109,1	188,4	175,0	183,7
G 47 Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	98,7	103,6	106,6	140,6	146,3	139,7
H Prijevoz i skladištenje	97,1	108,3	114,0	129,5	170,9	126,5
H 49 Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	101,7	107,0	110,0	123,6	141,7	121,3
H 50 Vodeni prijevoz	79,4	144,3	167,6	161,2	237,1	161,2
H 51 Zračni prijevoz	z	z	z	z	z	z
H 52 Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	97,2	96,9	101,5	104,8	156,1	103,4
H 53 Poštanske i kurirske djelatnosti	z	z	z	z	z	z
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	102,6	137,2	133,6	72,1	169,4	72,1
I 55 Smještaj	104,7	144,4	136,6	32,3	159,3	32,3
I 56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića	103,9	129,6	130,3	119,3	171,7	119,3
J Informacije i komunikacije	105,1	119,4	119,6	235,7	244,2	233,6
J 58 Izdavačke djelatnosti	100,5	105,3	113,1	75,9	108,4	75,9
J 59 Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa	96,1	92,0	110,0	115,3	142,3	115,3
J 60 Emitiranje programa	95,6	96,1	103,5	126,6	103,2	126,6
J 61 Telekomunikacije	104,0	114,4	112,0	115,3	126,9	114,5
J 62 Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	103,0	114,1	111,5	198,0	201,9	192,4
J 63 Informacijske uslužne djelatnosti	114,7	122,4	123,0	266,1	244,4	266,1
L Poslovanje nekretninama	98,0	105,3	107,6	96,6	128,5	94,0
L 68 Poslovanje nekretninama	98,0	105,3	107,6	96,6	128,5	94,0
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	101,6	115,8	117,1	179,9	151,2	174,5
M 69 Pravne i računovodstvene djelatnosti	99,5	109,2	110,5	155,7	132,6	151,0
M 702 Savjetovanje u vezi s upravljanjem	101,5	131,9	130,0	167,6	162,0	167,6
M 71 Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza	104,9	110,1	110,5	171,6	142,5	171,6
M 73 Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	102,2	125,9	126,8	211,3	175,9	211,3
M 74 Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	106,1	122,8	121,1	231,4	175,8	223,2
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	104,4	124,3	125,5	194,9	223,1	190,7
N 77 Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)	96,5	114,9	120,1	221,8	251,3	214,6
N 78 Djelatnosti zapošljavanja	102,2	111,6	111,4	142,8	139,0	142,8
N 79 Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperator) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima	103,9	163,8	164,4	91,8	117,1	90,1
N 80 Zaštitne i istražne djelatnosti	97,9	112,8	116,9	117,9	112,8	116,3
N 81 Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	100,0	109,4	109,0	114,8	147,0	114,8
N 82 Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti	114,1	132,0	122,8	246,6	212,2	238,9

1) Vidi Metodološka objašnjenja, Prezentacija indeksa.

G-1. INDEKSI PROMETA USLUŽNIH DJELATNOSTI PO MJESECIMA OD 2018. DO 2023.

G-2. STRUKTURA OSTVARENOG PROMETA PREMA PODRUČJIMA DJELATNOSTI NKD-a 2007. U OŽUJKU 2023.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Vremenske serije indeksa prometa uslužnih djelatnosti objavljuju se na diseminacijskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://podaci.dzs.hr/> u STS bazi podataka (bazi kratkoročnih poslovnih statistika) u području Uslužne djelatnosti pod naslovom Indeksi prometa uslužnih djelatnosti – mjesečni podaci na poveznici <https://stsbaza.dzs.hr/Report?dt=9> te na poveznici **Statistika u nizu** pod naslovom Gospodarstvo – osnovni pokazatelji.

Precizni datumi objavljivanja navedeni su u Kalendaru objavljivanja statističkih podataka 2023., koji se nalazi na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://podaci.dzs.hr/hr/>.

Mjesečni indeksi na bazi 2015., kalendarski prilagođeni, sezonski i kalendarski prilagođeni i neprilagođeni, redovito se mjesečno dostavljaju Eurostatu i dostupni su na [Eurostatovim mrežnim stranicama](#), s pokazateljima svih država članica EU-a s kojima su usporedivi.

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci su rezultat redovitog istraživanja Mjesečni izvještaj uslužnih djelatnosti (obrazac USL-M) te administrativnih izvora podataka (datoteke prijava poreza na dodanu vrijednost Porezne uprave), osim podataka za djelatnost trgovine na malo (odjeljak G 47), koji su dobiveni Mjesečnim izvještajem trgovine na malo (obrazac TRG-1).

Podaci se prikupljaju s pomoću mrežne aplikacije (tzv. CAWI). Izvještajne jedinice neposredno ispunjavaju podatke na e-obrascu USL-M, koji se nalazi na diseminacijskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://podaci.dzs.hr/hr/obraci/trgovina-i-ostale-usluge/>. Razdoblje prikupljanja podataka svakog mjeseca u pravilu se kreće od 1. do 25. u mjesecu za podatke iz prethodnoga izvještajnog mjeseca.

Metodologija za istraživanje temelji se na Uredbi Vijeća (EZ) br. 1165/98 o kratkoročnim statistikama (Dodatak D) te njezinim izmjenama i dopunama, Uredbi (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o europskim poslovnim statistikama i stavljanju izvan snage deset pravnih akata u području poslovnih statistika te na Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2020/1197. Istraživanje se provodi na temelju Zakona o službenoj statistici (NN, br. 25/20.).

Osnovna je svrha istraživanja mjerenje dinamike kretanja prometa u uslužnim djelatnostima.

Obuhvat i usporedivost

Istraživanje se provodi metodom uzorka. Uzorak se bira jedanput na godinu, a temelji se na informacijama o veličini i godišnjem prometu poslovnih subjekata za prethodnu godinu.

Iz Statističkoga poslovnog registra (SPR-a) preuzimaju se sva srednje velika i velika poduzeća (veličine 5, 6 i 7). Jedinice koje su u SPR-u označene kao male jedinice, ali prema prometu prelaze zadani prag, također se uključuju u uzorak.

Iz jedinica izabranih u uzorak bira se podskup jedinica koje će biti uključene u redovito istraživanje (obrazac USL-M). Kriterij za izbor utvrđen je prema određenom pragu prometa koji treba biti pokriven tim jedinicama.

Ukupna veličina uzorka jest oko 14 000 jedinica, a od toga se oko 1 000 jedinica nalazi u redovitome Mjesečnom istraživanju uslužnih djelatnosti (obrazac USL-M).

Pretežna djelatnost određena je za svaki poslovni subjekt u skladu s NKD-om 2007. (NN, br. 58/07. i 123/08.).

Kriterij za određivanje veličine poslovnog subjekta jest broj zaposlenih. Poslovni subjekti veličine 1 jesu oni s 0 – 4 zaposlenih, veličine 2 s 5 – 9 zaposlenih, veličine 3 s 10 – 19 zaposlenih, veličine 4 s 20 – 49 zaposlenih, veličine 5 s 50 – 99 zaposlenih, veličine 6 sa 100 – 249 zaposlenih i veličine 7 s 250 i više zaposlenih.

Jedinice promatranja u Mjesečnom izvještaju uslužnih djelatnosti (obrazac USL-M) jesu poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u sljedećim područjima NKD-a 2007.:

G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla (osim odjeljka 47)
H Prijevoz i skladištenje
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića
J Informacije i komunikacije
L Poslovanje nekretninama
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (osim skupine 70.1 i odjeljaka 72 i 75)
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti.

Od siječnja 2022. objavljuju se i indeksi prometa za uslužne djelatnosti M 69 Pravne i računovodstvene djelatnosti te M 702 Savjetovanje u vezi s upravljanjem, koje su se do prosinca 2021. objavljivale u agregiranom obliku kao M 69+702. Također, od siječnja 2022. prema Uredbi (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o europskim poslovnim statistikama u ukupnom prometu usluga (G – N) obuhvaćene su i sljedeće djelatnosti: L 68 Poslovanje nekretninama, N 77 Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing) i N 81 Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika.

Prezentacija indeksa

Prezentacija i interpretacija indeksa potpuno je usklađena sa zahtjevima Eurostata za prikazivanje kratkoročnih poslovnih pokazatelja te Uredbom Vijeća (EZ) o kratkoročnim statistikama 1165/98 i njezinim izmjenama i dopunama.

Metoda sezonske i kalendarske prilagodbe

Od 2016. u procesu sezonske prilagodbe koristi se programski paket JDemetra+ te metoda X13-ARIMA. Tim se procesom statističkim modelima i procedurama identificiraju te procjenjuju sezonski i kalendarski učinci u vremenskim serijama.

Postoji nekoliko uzroka revizije prethodno objavljenih sezonski i kalendarski prilagođenih indeksa. Najčešći uzrok jest promjena u procijenjenim parametrima postojećih statističkih modela pri novim procjenama zbog novih opažanja. Ostali uzroci jesu promjene u izvornim podacima ili u primijenjenim statističkim modelima.

Kalendarski učinci imaju znatan utjecaj na kretanje vremenskih serija, a najčešći su učinak pomičnih blagdana, učinak prijestupne godine i učinak radnih dana.

Sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi

Sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi podrazumijevaju da su izvorni indeksi prilagođeni za sezonske i kalendarske učinke. Tako prilagođeni indeksi i pripadajuće stope promjene u dva uzastopna opažanja koriste se za usporedbu podataka s podacima iz prethodnog mjeseca.

Kalendarski prilagođeni indeksi

Kalendarski prilagođeni indeksi podrazumijevaju da su izvorni indeksi prilagođeni samo za kalendarske učinke. Tako prilagođeni indeksi i pripadajuće međugodišnje stope promjene koriste se za usporedbu podataka s podacima iz istog mjeseca prethodne godine.

Izvorni, neprilagođeni indeksi

Ovaj pojam podrazumijeva da indeksi nisu prilagođeni ni za sezonu ni za kalendarske dane. Ti se indeksi objavljuju, ali se posebno ne komentiraju.

Indeksi su iskazani u nominalnom izrazu, tj. iz njih nije isključen utjecaj promjene cijena.

Definicije

Promet (poslovni prihod) jest vrijednost svih prodanih roba i obavljenih usluga na tržištu u promatranom razdoblju bez obzira na to jesu li naplaćene ili nisu. Iz prometa je isključen porez na dodanu vrijednost.

Poslovni subjekti u Mjesečnom izvještaju uslužnih djelatnosti iskazuju ukupan promet (poslovni prihod) koji ostvare i od glavne i od sporednih djelatnosti koje obavljaju.

Indeksi prometa izračunani iz datoteka poreza na dodanu vrijednost dobiveni su iz podataka o ukupnim (oporezivim i neoporezivim) isporukama. Isporuke u datotekama poreza na dodanu vrijednost ne moraju uvijek odgovarati definiciji prometa koja se primjenjuje u statističkim istraživanjima, što utječe na usporedivost podataka.

Kratice

CAWI računalno potpomognuto internetsko anketiranje
EU Europska unija
EZ Europska zajednica
Eurostat Statistički ured Europske unije
NKD 2007. Nacionalna klasifikacija djelatnosti, verzija 2007.
NN Narodne novine
z podatak zbog povjerljivosti nije objavljen

U ovom Priopćenju objavljuju se podaci istraživanja koje je provedeno uz financijsku pomoć Europske unije. Za njegov sadržaj odgovoran je isključivo Državni zavod za statistiku te ni u kojem slučaju ne izražava stav Europske unije.

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Milenka Primorac Čačić, načelnica Sektora poslovnih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredile:

Josipa Kalčić Ivanić i Maja Dozet

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 48 06 115

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr